

Костянтин БАХЧЕВ,
декан факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Підрозділи превентивної діяльності складають значну частину Національної поліції та відіграють вирішальну роль у ставленні громадян до поліції в цілому, адже безпосередньо контактують з великою кількістю громадян в процесі свої безпосередньої діяльності. Це обумовлено специфікою роботи структурних елементів таких підрозділів, які є першою ланкою в системі реагування на виклики суспільства щодо протидії порушенням прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Відповідно, до структури Департаменту поліції превентивної діяльності центрального апарату Національної поліції України віднесено: управління груп реагування патрульної поліції; управління порядку та публічної безпеки; управління офіцерів поліції; управління ювенальної превенції; управління масових і охоронних заходів; управління по контролю за обігом зброї у сфері дозвільної системи; управління аналізу та планування спеціальних заходів; управління забезпечення безпеки дорожнього руху; відділ впровадження системи автоматичної фіксації порушень правил дорожнього руху та аналізу стану доріг [1].

В умовах воєнного стану більш гостро відчувається рівень роботи поліцейських, які наділяються додатковими повноваженнями щодо організації евакуації людей з прифронтових територій, запобігання мародерства, виявлення диверсійно-розвідувальних груп, тощо. Водночас практичне застосування норм законодавства України, яке регулює діяльність поліції під час введення воєнного стану, спонукає до вироблення нових напрямків превентивної діяльності поліції, які раніше не були визначені.

Першим таким напрямком є запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану, реалізацію якого вбачаємо шляхом врегулювання певного кола суспільних відносин.

Зокрема, пропонуємо розширення переліку товарів, продаж яких обмежується в період воєнного стану. Для цього необхідно доповнити статтю 156 КУпАП [2] частиною 5, диспозицію якої викласти у такій редакції:

«Порушення встановлених обмежень щодо продажу пива, алкогольних та слабоалкогольних напоїв під час дії воєнного стану».

Також, на наш погляд, потребує розширення територія, на яку розповсюджуються більш жорсткі обмеження, за рахунок не тільки прикордонної смуги, а й прифронтової зони. Для цього доповнити статтю 202 КУпАП [2] частиною 2, диспозицію якої викласти у такій редакції: «Порушення комендантської години у межах прикордонної смуги, тобто перебування у певний період доби, під час дії воєнного стану, у межах прикордонної смуги та прифронтової зони, без спеціально виданих перепусток або посвідчень». Поняття прифронтової зони та приналежність конкретних територій України такій зоні також має бути визначено нормативно, наприклад, відповідною Постановою Кабінету Міністрів України у кожному конкретному випадку.

Пропонуємо також встановити адміністративну відповідальність за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану, але з урахуванням положень теорії адміністративного права, а зокрема бланкетного характеру норм КУпАП [2]. Для цього запропоновану авторами проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7356 від 09.05.2022) [3] статтю 210-2 КУпАП «Порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» викласти у такій редакції: «Ч.1 Порушення комендантської години без спеціально виданих перепусток або посвідчень під час дії воєнного стану». При цьому зміст понять «комендантська година» та «спеціальний режим світломаскування», особливості та умови запровадження таких режимів, суб'єктів їх встановлення та інші докладні питання варто визначити в окремому законі або підзаконному нормативно-правовому акті.

Другим напрямком удосконалення поліцейської діяльності вважаємо внутрішньо-організаційні питання оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану. З цією метою, на наш погляд, варто врегулювати процес професійного навчання під час дії воєнного стану. Для цього доповнити статтю 72 Закону України «Про Національну поліцію» [4] частиною 3 такого змісту: «Під час дії воєнного стану професійне навчання поліцейських припиняється. Рішення про відновлення професійного навчання приймає Міністр внутрішніх справ з урахуванням інтересів служби.».

Крім того, пропонуємо внести зміни до Закону України «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану» від 15.03.2022 № 2123-ІХ [5] щодо відміни тимчасового характеру змін, внесених Законом, щодо питань, виходять за межі врегулювання відносин лише під час дії

воєнного стану.

Потребує уточнення, на нашу думку, і питання застосування вогнепальної зброї поліцейськими під час дії воєнного стану. Пропонуємо доповнити зміст Закону України «Про Національну поліцію» [4] статтею 46-1 «Застосування вогнепальної зброї у період дії воєнного стану».

Третім пріоритетним напрямком удосконалення діяльності поліції під час дії воєнного стану вважаємо запровадження адміністративної відповідальності за виготовлення та використання рашистських символів. Для цього пропонуємо запровадити адміністративну відповідальність за виготовлення та використання рашистських символів, а також врегулювання законодавчих прогалів, які виникають під час притягнення до адміністративної відповідальності за виготовлення та пропаганду георгіївської стрічки.

Підсумовуючи, слід зазначити, що перелік напрямків удосконалення превентивної діяльності поліції в умовах воєнного стану варто розробляти і в подальшому реалізовувати для досягнення єдиної мети перемоги у війні з агресором та побудови цивілізованої держави світового рівня, в якій чітко та неухильно дотримуються закони та привалюють інтереси людини і громадянина.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України: Наказ Національної поліції України № 123 від 27.11.2015. URL: <http://tranzit.ltd.ua/nakaz/>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

3. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану: проєкт Закону України від 09.05.2022 реєстр. № 7356. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39569>

4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

5. Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#Text>